

Professioneel statuut iHUB
Label Opvoedpoli, juli 2021

Inleiding

De professionals van De Opvoedpoli vormen het kloppend hart van de organisatie. Zij hebben veel kennis en kunde in huis, zijn betrokken bij de organisatie en hebben hoge beroepsethische waarden en een hoge professionele standaard. Alles wat De Opvoedpoli doet komt voort uit het werk van deze individuele professionals en uit onze multidisciplinaire setting. De Opvoedpoli erkent daarbij de eigenheid en autonomie van haar professionals binnen de wettelijke, professionele en organisatorische kaders. De professionals zijn zelf verantwoordelijk en voeren de regie over hun eigen (arbeids-)leven en ontwikkeling, daar waar nodig gefaciliteerd door de organisatie (zie opleidingsplannen GZ, PT en KP en ook de AVR) en conform de Gedragscode van De Opvoedpoli.

De eindverantwoordelijke voor de gehele behandeling van de cliënten van de Opvoedpoli is, wanneer er sprake is van GGZ-componenten (GBGGZ, SGGZ en Integrale zorg van GGZ met JOH), de (indicerend en respectievelijk coördinerend) regiebehandelaar. Bij pure jeugdzorgtrajecten (zoals bij Plus coaching) en ook bij sommige particuliere jeugdzorgtrajecten zonder GGZ-componenten, voldoet een gedragswetenschapper als behandelaar. In het laatste geval wordt bij de start en afsluiting van een jeugdhulptraject de inhoud besproken met de werkbegeleider.

De Opvoedpoli is zo ingericht dat ouders en kinderen/jongeren (cliënten) op hun weg naar hun behandeldoelen meerdere van deze professionals, met verschillende beroepsgroepen, tegenkomen. Deze professionals staan professioneel en resultaatgericht naast de ouders en kinderen/jongeren. Zij bieden specialistische hulp en/of jeugdhulpbegeleiding op maat, om het beoogde behandeldoel van ouders met hun kinderen/jongeren te bereiken. De Opvoedpoli vindt het belangrijk dat de ouders en de betrokkenen van deze kinderen/jongeren (het netwerk) hierbij een duidelijke positie hebben en betrokken worden bij de hulpverlening. (Zie hiervoor de Wrap Around Care-methodiek). De Opvoedpoli streeft naar een open en transparante relatie met zowel de kinderen/jongeren, als hun ouders en betrokkenen.

De hulpverlening wordt geleverd vanuit een multidisciplinair team. De Opvoedpoli vindt dat een team van goed samenwerkende professionals een belangrijke factor is voor het aanbieden en verlenen van adequate hulpverlening. Dit impliceert echter niet dat er gesproken kan worden van teamverantwoordelijkheid; de professionals zijn vanwege hun beroepsgroep te allen tijde individueel verantwoordelijk voor het eigen handelen. De regiebehandelaar is altijd inhoudelijk eindverantwoordelijk voor de geleverde GGZ-hulpverlening en de gedragswetenschapper voor de jeugdhulpverlening. Gezien deze verantwoordelijkheden vindt De Opvoedpoli dat de professional voldoende professionele ruimte nodig heeft om zijn werkzaamheden te verrichten.

Dit professioneel statuut beschrijft vanuit het multidisciplinaire karakter van de professionele hulpverlening de verhouding tussen De Opvoedpoli als organisatie en de professionals en de verhouding tussen de professionals onderling. Met dit professioneel statuut geeft De Opvoedpoli invulling aan de eis dat er sprake moet zijn van een zodanige verantwoordelijkheidstoedeling, dat dit redelijkerwijs moet leiden tot verantwoorde zorg en tot goed hulpverlenerschap binnen de zorg. Dit professioneel statuut is een leidraad voor het werken binnen De Opvoedpoli. In die zin geldt dit professioneel statuut voor alle medewerkers van De Opvoedpoli. Voor alle medewerkers gelden dezelfde kaders en dezelfde professionele attitude. Het professioneel statuut maakt dan ook integraal deel uit van de arbeidsovereenkomst met De Opvoedpoli. Dit statuut is echter toegespitst op de medewerkers die betrokken zijn bij het primair proces en beroepsmatig zorg verlenen.

Het professioneel statuut ondersteunt professionals in hun werk. Als deze ondersteuning niet meer passend is bij de zorg die onze professionals leveren, wordt het professioneel statuut aangepast.

Elke twee jaar wordt het professioneel statuut geëvalueerd. Voor het eerst in november 2017.

1 De kaders van het professioneel statuut

Dit professioneel statuut borgt de professionele autonomie en verantwoordelijkheden van de professionals werkzaam bij en voor De Opvoedpoli, binnen de wettelijke, professionele en organisatorische kaders:

Wettelijke kaders: Wet- en regelgeving en jurisprudentie (KZI, WGBO, Wet BIG, Tuchtrect, Wettelijke aansprakelijkheid beroepsuitoefening, WOG, Wet Klachtrect cliënten zorgsector, WMCZ)

Handreiking Inspectie Gezondheidszorg: Verantwoordelijkheidsverdeling bij samenwerking in de zorg

Professionele kaders: Professionele standaarden, beroeps- /gedragscodes, opleidingseisen en registraties

Organisatorische kaders: Referentiekader en ander beleid van De Opvoedpoli

De Opvoedpoli respecteert en waarborgt de professionele autonomie en verantwoordelijkheid van haar professionals om, binnen deze kaders, zelfstandig en in collegiale samenspraak beslissingen te nemen over de beroepsuitoefening.

De Opvoedpoli vervult de rol van zorgaanbieder. Verreweg de meeste wetgeving is van toepassing op de rechtspersonen die gezamenlijk De Opvoedpoli vormen. De Opvoedpoli is verantwoordelijk voor de totale zorg die binnen haar organisatie of namens haar naar buiten wordt verleend. De professional is degene die namens De Opvoedpoli optreedt en voldoet aan de kwalitatieve eisen zoals in de wet gesteld. De Opvoedpoli is op grond van de WGBO en de Jeugdwet aansprakelijk voor fouten in de hulpverlening, ongeacht waar en door wie de fout in de organisatie is gemaakt. Binnen deze wettelijke kaders speelt de individuele beroepsbeoefenaar een ondergeschikte rol. Immers in formele en financiële zin gaan de cliënten een relatie aan met De Opvoedpoli: de cliënt sluit een Overeenkomst hulpverlening De Opvoedpoli met (het bestuur van) de rechtspersoon (WGBO en Jeugdwet). De relatie van de cliënt met de professional is een inhoudelijke relatie en wordt gelegitimeerd door de (arbeids-)overeenkomst tussen De Opvoedpoli en de professional: De Opvoedpoli wijst één of meerdere professionals aan om die hulp te leveren conform de eisen die wet en De Opvoedpoli daaraan stellen. De Opvoedpoli stelt daar voor de professionals een salaris tegenover. Professionals dienen op de hoogte te zijn van en te handelen naar de professionele standaarden van de eigen beroepsgroep en de registraties bij BIG en SKJ.

De Opvoedpoli heeft op basis van haar visie en missie doelen vastgesteld in de strategische koers en het jaarplan. Beide documenten zijn van invloed op de wijze waarop de hulpverlening aan de cliënten wordt aangeboden en bieden een kader voor de professional met betrekking tot de wijze waarop de professional vormgeeft aan de zorg voor de cliënt. Professionals dienen verder op de hoogte te zijn van en te handelen naar de protocollen, richtlijnen en het beleid van de organisatie. Daarnaast heeft de organisatie een financieel kader dat de grenzen aan de zorg voor cliënten aangeeft en dat kan leiden tot keuzes in de bedrijfsvoering die gevolgen kunnen hebben voor de uitvoering van de hulpverlening.

Belangrijke uitgangspunten

- Voor alle medewerkers van De Opvoedpoli gelden dezelfde kaders en professionele attitude zoals weergegeven in dit professioneel statuut.

- De Opvoedpoli moet verantwoorde zorg leveren. De geboden preventie, diagnostiek, begeleiding en behandeling wordt gekenmerkt door deskundigheid, doelgerichtheid en effectiviteit. Over de inhoud en kwaliteit van zorg wordt verantwoording afgelegd aan de cliënt, de overheid, het management en andere daarvoor in aanmerking komende partijen zoals inspecties. De professionals van De Opvoedpoli zijn in staat om in concrete situaties goed aan te geven of er sprake is van verantwoorde zorg. De Opvoedpoli draagt de verantwoordelijkheid voor het behandelbeleid en/of begeleiding, maar niet de verantwoordelijkheid voor de behandeling/begeleiding van een individuele cliënt. Deze verantwoordelijkheid ligt bij de professional met behandelverantwoordelijkheid.

- Professionals binnen De Opvoedpoli zijn:

1. **Autonomoem:** de professional heeft een bepaalde vrijheid in de uitoefening van zijn vak, dan wel een bepaalde vrijheid in het vorm geven aan zorg aan cliënten. Deze vrijheid valt binnen de kaders die

worden gesteld door beroeps- en gedragscodes, wet- en regelgeving en jurisprudentie, opleidingseisen en organisatiebeleid.

2. **Blijvend in ontwikkeling:** de professional blijft zichzelf ontwikkelen doordat hij in zichzelf investeert. De professional werkt aan de bekwaamheidseisen die zijn beroepsgroep heeft samengesteld en in de wet zijn vastgelegd. Een professional neemt hier zelf de verantwoordelijkheid voor en toont bereidheid om te reflecteren.

3. **Geconformeerd aan een beroepsgroep/beroepscode:** vaak is er aan het vak van de professional een beroepscode verbonden. De professional moet zich daaraan houden en kan ook ter verantwoording worden geroepen als hij dat niet doet.

4. **Geregistreerd:** de inzet van geregistreerde professionals is een waarborg voor de kwaliteit van de zorg aan cliënten. De professionals van De Opvoedpoli zijn geregistreerd in het BIG-register (www.bigregister.nl) of Stichting Kwaliteitsregister Jeugd (SKJ) (www.skjeugd.nl), tenzij De Opvoedpoli aannemelijk kan maken dat werktoedeling aan niet geregistreerde professionals niet leidt tot kwaliteitsverlies.

5. **Initiatiefrijk:** de professional signaleert kansen en problemen, doet voorstellen en draagt oplossingen aan of onderneemt zelf actie. De professional verzamelt direct relevante informatie en gaat weloverwogen te werk.

6. **Integer:** de professional gaat zorgvuldig om met de cliënt en zijn systeem en alles wat over hen vastgelegd wordt in dossiers en registraties; vertrouwelijkheid en geheimhouding worden niet geschonden (zie privacyreglement).

7. **Responsief:** kenmerkt zich door hulp en steun (positief betrokken zijn), stimulans, betrouwbaarheid, respect en consistentie (zie gedragscode).

8. **Vakman:** de professional is een echte specialist. Heeft veel kennis en specifieke vaardigheden op een bepaald vakgebied.

9. **Verantwoordelijk:** de professional neemt zijn verantwoordelijkheid voor de uitvoering van zijn vak en zijn eigen professionele uitstraling en ontwikkeling daarin.

Professionals handelen ook:

- binnen het deskundigheidsgebied van hun beroepsgroep, als zij hiertoe bevoegd en bekwaam zijn, en binnen het kader van hun functie(beschrijving).
- binnen het kader van een multidisciplinair team rondom een cliënt.
- binnen een multidisciplinair team waarbij één professional de regiebehandelaar of behandelaar van de cliënt is, namens De Opvoedpoli.
- De Opvoedpoli erkent de professionele autonomie en verantwoordelijkheid van de bij De Opvoedpoli dan wel de voor De Opvoedpoli werkzame professionals om, binnen wettelijke, organisatorische en professionele kaders, zelfstandig en in collegiale samenspraak beslissingen te nemen over de beroepsuitoefening. Hierop zijn zij te allen tijde aanspreekbaar.
- Op grond van de Wet verplichte GGZ, Wet BIG en de WGBO zijn er bijzondere bevoegdheden voor artsen (zoals psychiaters) die andere beroepsgroepen niet hebben.

2 Begrippenkader

Behandeling/begeleiding	Een activiteit van een professional gericht op stabilisatie, herstel en voorkomen van verergering van een probleem, naast andere activiteiten als begeleiding of consultatie, om te voldoen aan individuele hulpvragen.
Behandelverantwoordelijkheid	De aanspreekbaarheid van een professional op de inhoud en van het behandelplan van een individuele cliënt waar hij bij betrokken is.
Beroepsgroep	Een groep van personen met hetzelfde of een verwant beroep.
BIG-geregistreerde professional	Professional die geregistreerd staat in het BIG-register en daarmee een officieel erkende gezondheidswerker is: arts, gezondheidszorgpsycholoog, psychotherapeut, klinisch psycholoog of verpleegkundige.
Cliënt	Het kind/jongere en zijn (ouder-)systeem die zorg ontvangt van De Opvoedpoli.
Gedragswetenschapper	Een universitair geschoold psycholoog of orthopedagoog en als zodanig geregistreerd in het Kwaliteitsregister Jeugd (SKJ).
Geneesheer-directeur	Een psychiater met een zelfstandige en onafhankelijke positie die los staat van de lijn- én staforganisatie, met uitzondering van uitvoerende taken voortvloeiend uit de Wvvgz. In het kader van de Wvvgz is de geneesheer-directeur gerechtigd besluiten te nemen die finaal zijn. Een belangrijke taak in het kader van het professioneel statuut is het houden van toezicht op het professionele handelen in het kader van de multidisciplinaire behandeling, het bewaken van goed hulpverlenerschap en professionele autonomie in opdracht van de Raad van Bestuur. Ten aanzien van de Raad van Bestuur heeft de geneesheer-directeur een adviserende rol over inhoudelijke beleidszaken.
HBO-gediplomeerde professional	Een HBO-professional met bijvoorbeeld een opleiding Maatschappelijk Werk en Dienstverlening (MWD), Sociaal Pedagogische Hulpverlening (SPH), Pedagogiek (PED), Toegepaste Psychologie (TP), Creatieve Therapie (CT). Binnen de jeugdzorg wordt deze professional ook wel jeugdzorgwerker genoemd.
Regiebehandelaar	Een professional die de primaire zeggenschap/eindverantwoordelijkheid draagt over en aanspreekbaarheid draagt voor de opstelling en uitvoering van het behandelplan van een cliënt. Er is sprake van een regiebehandelaar in alle fasen van het traject. Dat geldt ook in situaties waarin meerdere professionals betrokken zijn bij de behandeling en/of begeleiding van een cliënt. In dat geval is de regiebehandelaar verantwoordelijk voor de coördinatie en onderlinge afstemming van de behandeling en begeleiding. De regiebehandelaar is voor de cliënt en anderen aanspreekbaar op de voorgenomen en uitgevoerde zorg aan de cliënt. Als binnen het traject van een individuele cliënt sprake is van behandeling vanuit de GGZ, dan is de regiebehandelaar de professional die de rol van regiebehandelaar mag vervullen volgens de vigerende normen over het regiebehandelaarschap. Dit zijn BIG-geregistreerde hulpverleners die een GGZ-specifieke opleiding hebben gevolgd. Onderscheid wordt gemaakt in de indicerende regiebehandelaar, verantwoordelijk tot en met de indicatiestelling en juiste overdracht van de behandeling van een cliënt naar de coördinerende regiebehandelaar, verantwoordelijk vanaf de behandeling en begeleiding van een cliënt.
Kwaliteitsregister jeugdzorg (SKJ)	Het sinds 1 januari 2014 bestaande register voor de beroepsregistratie van jeugdzorgwerkers (Hbo-opgeleiden op Hbo-functies in de jeugdzorg) en gedragswetenschappers (psychologen en orthopedagogen). De huidige wet op de Jeugdzorg is aangepast, waardoor het ministerie van VWS en VenJ het register erkennen.

Medewerker	Eenieder die een dienstverband heeft met De Opvoedpoli. Elke medewerker levert vanuit de eigen rol een bijdrage aan het behalen van de doelstellingen van De Opvoedpoli. De Opvoedpoli verwacht dat elke medewerker zich professioneel gedraagt. Om het onderscheid aan te geven tussen de medewerker die in het primaire proces beroepsmatig zorg verleent aan de cliënt en de medewerker die leidinggeeft en/of werkzaam is binnen de bestuurlijke of gezamenlijke diensten, wordt in dit professioneel statuut gesproken over professionals en over medewerkers.
Multidisciplinair overleg (MDO)	Een overleg tussen twee of meer professionals met verschillende expertises (verschillende beroepsgroepen, functies en/of rollen) noodzakelijk voor verantwoorde zorg aan de cliënt van De Opvoedpoli.
De Opvoedpoli	De werkgever van elke medewerker die een dienstverband heeft met De Opvoedpoli. De Raad van Bestuur van De Opvoedpoli is verantwoordelijk voor het totale beleid en de gang van zaken binnen de organisatie. Dit betreft zowel de cliëntenzorg, de bedrijfsvoering als het scheppen van adequate randvoorwaarden hiervoor. De Raad van Bestuur handelt binnen de Zorgbrede Governance Code. Concreet betekent dit dat de Raad van Bestuur zorgdraagt voor: <ul style="list-style-type: none"> - het waarborgen van de rechten van de cliënt; - de inzet van bevoegde en bekwame professionals, leidinggevenden en ondersteunende medewerkers; - de inrichting van de organisatie zodanig dat verantwoorde zorg kan worden geboden aan cliënten en dat professionals hun verantwoordelijkheid kunnen nemen; - goed hulpverlenerschap van de professionals; - de naleving van wet- en regelgeving, richtlijnen, procedures en protocollen. <p>De Raad van Bestuur delegeert verantwoordelijkheden aan de directeuren maar blijft eindverantwoordelijk voor de kaders. De directeuren zijn verantwoordelijk voor de organisatie van de zorg binnen hun eigen poli binnen de kaders van De Opvoedpoli in overleg met de geneesheer-directeur betreffende zorginhoudelijke zaken.</p>
Poli-directeur	Elke poli heeft een poli-directeur die integraal verantwoordelijk en bevoegd is binnen De Opvoedpoli. De poli-directeur functioneert als cultuurdrager, leidinggevende, budgethouder, netwerker en ontwikkelaar binnen de eigen poli. Daarnaast heeft de poli-directeur, op basis van specifieke ervaring, opleidingsachtergrond, affiniteit en/of specialisme, vaak één of meerdere portefeuilles ten behoeve van de ontwikkeling van De Opvoedpoli als geheel.
Professional	Medewerker betrokken bij het primair proces die beroepsmatig zorg verleent. Hij/zij ontleent zijn/haar verantwoordelijkheid aan het deskundigheidsgebied waarvoor hij/zij is opgeleid en dient professioneel autonoom te kunnen handelen binnen de voor hem/haar geldende professionele (wetenschappelijke) standaard met inachtneming van de met De Opvoedpoli overeengekomen taken. De professional voert de taken uit in relatie tot de cliënt, zoals vastgelegd in het behandelplan.
Professionele standaard	Een professional handelt met inachtneming van recente inzichten en evidence based, neergelegd in richtlijnen en protocollen van de beroepsgroep, zoals van een gemiddeld ervaren en bekwame beroepsgenoot in gelijke omstandigheden mag worden verwacht.

SKJ geregistreerde professional	Professional die geregistreerd staat in het Kwaliteitsregister Jeugd (SKJ) en daarmee een officieel erkende jeugdzorgwerker is: MW, SPH etc.
Traject	Het totaal aan zorg, inclusief nazorg, dat door de professionals van De Opvoedpoli wordt geboden aan de cliënt waarmee De Opvoedpoli een overeenkomst is aangegaan, vastgelegd in het behandelplan.
Verantwoordelijkheid	Het is van belang om te benadrukken dat het bij verantwoordelijkheid vooral gaat om het afleggen van verantwoording over beslissingen en handelen en niet over macht. Verantwoordelijkheid wordt in dit professioneel statuut specifiek toegewezen aan de diverse professionals in de organisatie, tegelijkertijd is verantwoordelijkheid vooral datgene dat een professional op zich neemt om tot een goed en transparante beroepsuitoefening te komen en/of wordt verkregen op basis van de deskundigheid (bevoegd en bekwaam).
Verantwoordelijkheidstoedeling	De toedeling van de verantwoordelijkheden onder professionals bij samenwerking in de zorg. Het is een norm die aangeeft dat werkzaamheden met betrekking tot het primair (zorg-)proces moeten worden toegedeeld aan in het Kwaliteitsregister Jeugdzorg (SKJ) geregistreerde professionals, tenzij aannemelijk kan worden gemaakt dat werktoedeling aan anders opgeleide dan geregistreerde professionals, de kwaliteit van zorg niet aantast, dan wel dat het noodzakelijk is dat juist ander beroepend professionals dan jeugdzorgwerkers en/of gedragswetenschappers te betrekken voor de borging van verantwoorde zorg.
Werkbegeleider	Een professional die zorgdraagt voor de verdeling van cliënten(-dossiers) en andere professionals en ondersteunt op onder meer inhoudelijk gebied en dossieropbouw. De werkbegeleider deelt de verantwoordelijkheid voor de dossiers met deze andere professionals. In geval van enkelvoudige jeugdzorgproblematiek is de werkbegeleider bij de start en afsluiting van trajecten betrokken bij de inhoud.

3 De verhouding van de verantwoordelijkheden van de professional versus De Opvoedpoli

Dit hoofdstuk geeft weer hoe de verantwoordelijkheden van de professional en De Opvoedpoli zich ten opzichte van elkaar verhouden.

3.1 De Opvoedpoli moet verantwoorde zorg leveren

De Opvoedpoli moet ervoor zorgdragen dat de zorg die geleverd wordt verantwoord is. De professional is degene die namens De Opvoedpoli optreedt en voldoet aan de benodigde kwalitatieve eisen (hoofdstuk 4 gaat hier verder op in). De professionals van De Opvoedpoli zijn daarmee ook in staat om in concrete situaties goed aan te geven of er sprake is van verantwoorde zorg.

3.2 De Opvoedpoli erkent de professionele autonomie van de professional

De Opvoedpoli erkent de professionele autonomie en verantwoordelijkheid van de bij De Opvoedpoli, dan wel de voor De Opvoedpoli werkzame professionals om, binnen wettelijke, organisatorische en professionele kaders, zelfstandig en in collegiale samenspraak, beslissingen te nemen over de beroepsuitoefening, waarop zij te allen tijde aanspreekbaar zijn.

De professional heeft de ruimte om vanuit zijn deskundigheid invulling te geven aan zijn professionele verantwoordelijkheid. De Opvoedpoli kan niet van een professional eisen dat hij handelt in strijd met zijn professionele standaard.

3.3 De behandelverantwoordelijkheid ligt bij een professional, De Opvoedpoli is verantwoordelijk voor de randvoorwaarden

De professional draagt de behandelverantwoordelijkheid voor de behandeling van een individuele cliënt. De Opvoedpoli draagt geen behandelverantwoordelijkheid voor de behandeling van een individuele cliënt. De rol van bestuurder, poli-directeur en behandelverantwoordelijke zijn gescheiden.

De Opvoedpoli is verantwoordelijk voor de randvoorwaarden waarbinnen de zorg voor cliënten wordt uitgevoerd. De Opvoedpoli verschafft de professionals, binnen de mogelijkheden van de organisatie en het geldende arbeidsvoorwaardenreglement, de noodzakelijke materiële en personele voorzieningen en schept organisatorische kaders en systemen, nodig voor een passende professionele beroepsuitoefening.

3.4 De professional handelt binnen het deskundigheidsgebied van zijn beroepsgroep, als hij hiertoe bevoegd en bekwaam is, en binnen het kader van zijn functie

Een professional verricht alleen handelingen die binnen het deskundigheidsgebied van de beroepsgroep vallen als hij hiertoe bevoegd en bekwaam is. Een professional is als beroepsbeoefenaar **bevoegd** op basis van het behaalde diploma. De professional is **bekwaam** als hij naast de voor het behaalde diploma genoten opleiding ook op grond van ervaring (persoonlijke ervaring en organisatorische inbedding) ertoe is uitgerust. Omdat bekwaamheid een dynamisch begrip is, is per beroepsgroep niet altijd een strikte grens aan te geven van wat de desbetreffende professional wel of niet zou mogen. De professional is geregistreerd bij BIG of SKJ. De Opvoedpoli erkent dat dergelijke grenzen voortdurend opnieuw moeten worden bepaald en biedt hiertoe met dit professioneel statuut een kader.

Ook is het van belang dat de professional steeds in acht neemt wanneer de grens van zijn deskundigheid is bereikt en wanneer hij een deskundige collega moet raadplegen dan wel de behandeling/begeleiding of handeling aan een ander dient over te dragen. De professional moet dus bij de uitvoering van het werk steeds zelf beoordelen of hij bekwaam is. Het beoordelen van de eigen bekwaamheid behoort tot de professionele verantwoordelijkheid van de professional. Als de professional niet bekwaam is om bepaalde handelingen te verrichten, dan dient hij dit te melden aan zijn poli-directeur.

De poli-directeur bespreekt de bekwaamheid met de professional bijvoorbeeld in het werkoverleg of evaluatiegesprek. De poli-directeur maakt hierbij afspraken met de professional over hoe te komen tot een

oordeel binnen de wettelijke, professionele en organisatorische kaders. Indien nodig wordt een advies gevraagd van de geneesheer-directeur.

Daarnaast is de professional ook door De Opvoedpoli aangewezen om deze handelingen te verrichten (functiebeschrijvingen). De Opvoedpoli stelt de professional hiervoor een heldere functie- en taakomschrijving ter beschikking met in begrip van verantwoordelijkheden en bevoegdheden ten aanzien van het vervullen van de onderhavige werkzaamheden, inclusief het noodzakelijke bekwaamheidsniveau. Dit alles in overeenstemming met het geldende arbeidsvoorwaardenreglement.

3.5 De Opvoedpoli werkt met geregistreerde professionals tenzij zij aannemelijk kan maken dat werktoedeling aan niet-geregistreerde professionals niet leidt tot kwaliteitsverlies

De Opvoedpoli is verplicht te werken met professionals die BIG-geregistreerd zijn of ingeschreven zijn in het Kwaliteitsregister Jeugdzorg (SKJ), tenzij aannemelijk kan worden gemaakt dat werktoedeling aan niet-geregistreerde professionals niet leidt tot kwaliteitsverlies.

De Opvoedpoli is in ieder geval verantwoordelijk voor de structuur waarbinnen professionals, die (nog) bezig zijn met het bereiken van het noodzakelijke registerniveau, op verantwoorde wijze hun werkzaamheden kunnen verrichten onder begeleiding van een reeds op dat registerniveau werkzame professional.

3.6 Binnen De Opvoedpoli wordt door alle professionals geleerd en wordt een klimaat van blijvend leren uitgedragen

De professional investeert in professionele groei door het op peil houden van zijn vakbekwaamheid conform de eisen die gelden voor zijn beroepsgroep:

- Toetst zijn professioneel handelen regelmatig aan de actuele stand van de wetenschap en de beroepspraktijk binnen de relevante doelgroep.
- Is medeverantwoordelijk voor de ontwikkeling van zijn beroepsdomein en de daarbinnen geldende eisen van vakbekwaamheid en beroepsethische normen.
- Vertaalt maatschappelijke ontwikkelingen naar de betekenis voor zijn beroepspraktijk en werkt daarvoor samen met cliënten, collega's, vakgenoten, onderzoekers en opleiders.
- Draagt intern en extern bij aan een heldere positionering en profilering van zijn beroep zodat iedereen weet waar professionals voor staan en beroepsgroepen hun kennis inbrengen in het maatschappelijk debat over goede zorg voor jeugd.
- Draagt zorg dat hij geregistreerd blijft/ dan wel wordt in het voor zijn geldende register.

De Opvoedpoli stimuleert de professionele groei van de professionals en faciliteert hen om hun professioneel handelen te optimaliseren:

- Stimuleert en faciliteert waar nodig professionals om regelmatig met elkaar te overleggen over de vakinhoudelijke ontwikkeling, om de vakbekwaamheid op peil te houden.
- Stimuleert en faciliteert de professionals om de activiteiten te doen die nodig zijn om de registratie te behouden (zoals opleiding en intervisie).
- Draagt zorg voor het uitvoering geven aan de norm van verantwoordelijkheidstoedeling in de zorg.

3.7 De professional verleent zijn medewerking aan het ontwikkelen en voeren van (zorginhoudelijk) beleid

De professional verleent medewerking aan het bevorderen van de orde en de goede gang van zaken binnen De Opvoedpoli, aan het verbeteren van de kwaliteit van de zorgverlening, aan het tot stand komen en uitvoeren van kwaliteitsbeleid op de terreinen waarop hun beroepsuitoefening is gericht, mits dit niet strijdig is met wettelijke bepalingen en geldende beroeps(ethische) normen.

De Opvoedpoli betreft de professionals hier actief bij.

3.8 Professionals blijven continu kritisch op hun eigen en elkaars handelen, reflecteren en stellen daarbij het belang van de cliënt voorop

De geldende beroeps(ethische) normen bieden daarbij een handvat. Als de omstandigheden dat vragen, kan daarvan door de professionals gemotiveerd worden afgeweken in het belang van de cliënt/het cliëntsysteem jegens wie zij een professionele verantwoordelijkheid dragen. Dezelfde beroepsethische normenkaders van de beroepsgroep fungeren als inhoudelijke toetssteen van de uitgeoefende professionele autonomie.

Het is vanzelfsprekend dat professionals elkaar scherp houden ten aanzien van de kwaliteit van de zorg die geboden wordt, bijvoorbeeld door middel van intercollegiaal overleg, binnen een multidisciplinair team of binnen het zelfstandige team waar deze professional werkzaam is. Er is ruimte om elkaar functionele feedback te geven. Professionals binnen en buiten een team kunnen elkaar ook altijd raadplegen wanneer zij vragen hebben over de behandeling die zij moeten uitvoeren. Door middel van intervisie kunnen zaken waar professionals tegen aanlopen, worden besproken en ervaring daaromtrent worden uitgewisseld. Oplossingsrichtingen kunnen vanuit de eigen verantwoordelijkheid en invloedssfeer worden verkend.

3.9 Professionals en De Opvoedpoli gaan met elkaar in dialoog in het geval een combinatie van organisatiebelang en invulling van de professionele autonomie spanning oplevert

Het voeren van de dialoog is een uiting van de gezamenlijke verantwoordelijkheid om een evenwichtige relatie te onderhouden ten behoeve van het optimaliseren van de kwaliteit van zorg en in dat kader formele geschillenbemiddeling te voorkomen.

In geval er spanning tussen het organisatiebelang en de professionele autonomie wordt ervaren door professionals van De Opvoedpoli organiseren zij met een op beroepsethische normen gerichte vorm van intervisie en bespreken daarin de zaken waar zij tegen aanlopen.

Professionals nemen zelf verantwoordelijkheid voor het signaleren en verkennen van een eventueel spanningsveld en het bespreekbaar maken daarvan met De Opvoedpoli. Voor het laatste nodigt de professional na haar eigen verkenning de polidirecteur uit om deel te nemen aan de intervisie. De focus daarvan wordt in dat geval verruimd met de (on)mogelijkheden van De Opvoedpoli. Professionals en werkgever streven ernaar om in een paar sessies tot een gezamenlijke en gedragen oplossing te komen met respect en borging van ieders (professionele) verantwoordelijkheid.

In geval er spanning tussen organisatiebelang en professionele autonomie wordt ervaren door De Opvoedpoli, organiseert zij daarover intern overleg op integraal poli-directeur- en/of directie-/bestuursniveau. In dit overleg worden zaken waar zij tegen aanloopt besproken, ervaringen daaromtrent uitgewisseld en oplossingsrichtingen vanuit de eigen verantwoordelijkheid en invloedssfeer verkend. De Opvoedpoli neemt zelf verantwoordelijkheid voor het signaleren en verkennen van een eventueel spanningsveld en het bespreekbaar maken daarvan met de professionals. Voor het laatste nodigt zij na haar eigen verkenning professionals uit om deel te nemen aan het overleg. De focus daarvan wordt in dat geval verruimd met de beroepsethische normen van de professionals. Professionals en werkgever streven ernaar om in een paar sessies tot een gezamenlijke en gedragen oplossing te komen met respect voor en borging van ieders (professionele) verantwoordelijkheid.

Een belangrijke rol is hierbij ook weggelegd voor de geneesheer-directeur. Mocht er spanning blijven ontstaan tussen werkgever en professional, kan hij onafhankelijk advies geven.

4 De onderlinge verdeling van de verantwoordelijkheden van de professionals

De Opvoedpoli moet verantwoorde zorg leveren. Dat betekent dat de zorg van een goed niveau en in ieder geval doeltreffend, doelmatig, cliëntgericht en afgestemd op de reële behoefte van de cliënt moet zijn. In de wet staat niet aangegeven wat de norm van verantwoorde zorg precies inhoudt, maar men gaat ervan uit dat professionals in concrete situaties zeer goed kunnen aangeven of er sprake is van verantwoorde zorg. Ook de inspecties hanteren in hun toetsingskaders de norm van verantwoorde zorg. Door de werktoedeling nader uit te werken, als aspect van verantwoorde zorg, kan bereikt worden dat waar nodig de professional met de juiste bevoegdheid wordt ingezet.

Dit hoofdstuk gaat in op hoe De Opvoedpoli zorgdraagt voor een zodanige verantwoordelijkheidstoedeling, dat deze redelijkerwijs leidt tot verantwoorde zorg/hulp. Professionele verantwoordelijkheden fungeren niet als compartimenten die strikt van elkaar te onderscheiden zijn. Er is sprake van elkaar deels overlappende verantwoordelijkheden waarvoor onderlinge zorgvuldige afstemming nodig is.

4.1 Verantwoorde werktoedeling

Binnen De Opvoedpoli worden de werkzaamheden in het primaire proces verricht door of onder verantwoordelijkheid van een geregistreerde professional, tenzij De Opvoedpoli kan beargumenteren dat de kwaliteit van de zorgverlening daar niet onder lijdt als daarvan wordt afgeweken. Er zijn werkzaamheden in het primaire proces die niet zonder gevolgen voor de kwaliteit van de zorgverlening verricht kunnen worden door een niet-geregistreerde professional in plaats van door een geregistreerde professional. Andersom geldt voor andere werkzaamheden juist dat niet-geregistreerde professionals kunnen worden ingeschakeld zonder nadelige gevolgen voor de zorg. De professional van De Opvoedpoli neemt bij al deze werkzaamheden de zorg van een goede hulpverlener in acht en handelt daarbij in overeenstemming met de op hem rustende verantwoordelijkheid, voortvloeiend uit de voor die professional geldende professionele standaard.

Is er sprake van onverantwoorde zorg, dan wordt er respectievelijk advies ingewonnen bij een collega-professional die daartoe bekwaam is of bij de polidirecteur (randvoorwaarden) of de geneesheer-directeur (bekwaamheid professional).

4.1.1 Behandelverantwoordelijkheid van een professional

Elke professional van De Opvoedpoli is aanspreekbaar voor zijn eigen aandeel in de uitgevoerde zorg/hulp aan de individuele cliënt. Bij een eventuele procedure zal het toetsingscriterium steeds zijn: “de zorgvuldigheid die onder omstandigheden van het concrete geval van een redelijk bekwaam en redelijk handelend beroepsgenoot mag worden verwacht.” Dit is het ‘goed hulpverlenerschap’ zoals vermeld in de WGBO. De Opvoedpoli is als instelling aansprakelijk daar waar onzorgvuldig handelen leidt tot aansprakelijkheid voor de eventuele schade. De Opvoedpoli heeft hiervoor een aansprakelijkheidsverzekering.

Behandelverantwoordelijkheid houdt de aanspreekbaarheid van een professional in op de inhoud en uitvoering van een specifieke behandeling/activiteit binnen het behandelplan van een individuele cliënt. Hiertoe zijn niet alle professionals bevoegd en bekwaam. In eerste instantie wordt dit bepaald door het opleidingsniveau en de registratie in een Kwaliteitsregister.

Bij De Opvoedpoli zijn de volgende professionals met behandelverantwoordelijkheid werkzaam:

1. BIG-geregistreerde professional
2. Gedragswetenschapper (WO opgeleide professional)
3. HBO gediplomeerde professional

Om het mogelijk te maken dat een professional zonder behandelverantwoordelijkheid/niet-geregistreerde medewerker onder de verantwoordelijkheid van een professional met behandelverantwoordelijkheid kan werken zal daar waar niet-geregistreerde professionals werkzaam zijn, waarbij sprake is van direct contact met de cliënt, altijd één geregistreerde professional werkzaam zijn.

Behandelverantwoordelijkheid is geen hiërarchische verantwoordelijkheid. De behandelverantwoordelijke kan wel functionele en operationele aanwijzingen geven aan andere professionals die bij het traject zijn betrokken, maar hij kan geen hiërarchische maatregelen nemen. Dit laatste is voorbehouden aan de polidirecteur. Niet alle

professionals met behandelverantwoordelijkheid kunnen de rol van regiebehandelaar vervullen. Onderstaande paragraaf ligt dit verder toe.

4.1.2 De regiebehandelaar

De regiebehandelaar is de professional die de eindverantwoordelijkheid draagt voor de GGZ-behandeling en/of begeleiding van de cliënten. Dat geldt in situaties waarin meerdere professionals betrokken zijn bij de behandeling en/of begeleiding van een cliënt. In dat geval is de regiebehandelaar eindverantwoordelijk voor de coördinatie en onderlinge afstemming van de behandeling en begeleiding. Met dien verstande dat de regiebehandelaar de behandeling regelmatig bespreekt in een multidisciplinair overleg. De regiebehandelaar heeft geen hiërarchische verantwoordelijkheid op organisatieniveau, dit is voorbehouden aan de polidirecteur. Een regiebehandelaar kan wel inhoudelijk richting geven aan het behandelproces. Een polidirecteur heeft geen zeggenschap over de behandeling van een individuele cliënt. Als er een geschil ontstaat tussen een behandelaar en polidirecteur over de behandeling van cliënten, dan kan de geneesheer-directeur ingeschakeld worden om onafhankelijk advies geven.

4.1.2.1 Welke professionals zijn in welke situatie regiebehandelaar?

Het uitgangspunt van De Opvoedpoli is dat de rol van regiebehandelaar alleen kan worden gedragen door professionals die hiervoor bevoegd en bekwaam zijn en voldoen aan de vigerende wet- en regelgeving. Voldaan moet zijn aan een academische opleiding of daarmee vergelijkbaar niveau, welke onderworpen is aan een systeem van accreditatie en heraccreditatie en/of voorziet in gerichte bij- en nascholing, BIG-registratie, relevante werkervaring en periodieke deelname aan een vorm van intervisie en intercollegiale toetsing. Onderscheid wordt gemaakt in indicerend regiebehandelaar en coördinerend regiebehandelaar, zoals voornoemd.

Bij GGZ-problematiek is altijd een regiebehandelaar verantwoordelijk voor de behandeling. De professionals die hiervoor in aanmerking komen zijn:

- (K&J) Psychiater
- Klinisch psycholoog
- Psychotherapeut-GZ Psycholoog
- Verpleegkundig Specialist

4.1.2.2 Eén regiebehandelaar per cliënt

Elke cliënt heeft één regiebehandelaar. Deze draagt er zorg voor dat alle noodzakelijke inhoudelijke besluiten worden genomen. De regiebehandelaar is verantwoordelijk voor de inhoudelijke zorg. De professionals bewaken i.s.m. de werkbegeleider het proces in een multidisciplinair overleg (wordt de zorg geleverd die we hebben afgesproken en gebeurt dit binnen de termijn?)

4.1.2.3 Taken regiebehandelaar versus taken andere betrokken professionals

De regiebehandelaar is bij voorkeur de behandelaar die het meest betrokken is bij de behandeling van de cliënt. Belangrijk uitgangspunt is dat een professional alleen regiebehandelaar kan zijn als hij de cliënt ook zelf ziet, zo vaak als nodig om verantwoorde zorg te kunnen waarborgen. Zowel regiebehandelaar, als andere betrokken professionals bieden behandeling/begeleiding aan de cliënt. Samen vormen ze een multidisciplinair team.

Een ander belangrijk uitgangspunt is dat alle bij de cliënt betrokken professionals altijd toegang hebben tot de voor hen benodigde inhoudelijk informatie, zo tijdig en voldoende als noodzakelijk is voor een verantwoorde behandeling/begeleiding/hulpverlening. Dit gebeurt door middel van adequate rapportages en dossiervoering in het elektronisch dossier en door de persoonlijke contactmomenten in het Multidisciplinair overleg (MDO) met de daartoe noodzakelijke frequentie, geleid door de vraagstelling van de cliënt.

Zowel de regiebehandelaar als de andere betrokken professionals zijn verantwoordelijk voor de continuïteit van de zorg voor de cliënt. Dit betekent dat de zorg ook gecontinueerd wordt door andere bevoegde en bekwame professionals (waarnemers) bij afwezigheid van de regiebehandelaar of andere betrokken professionals.

De regiebehandelaar is, in geval van GGZ-problematiek, eindverantwoordelijk voor de uitvoering van zorg door een andere betrokken professional met behandelverantwoordelijkheid. De wijze van uitvoering van het zorgtraject door een professional, beschreven in het behandelplan, waarin het behandelbeleid is uitgestippeld door de regiebehandelaar, wordt begrensd door de professionele autonomie van die professional maar blijft altijd de eindverantwoordelijkheid van de regiebehandelaar. Wanneer een betrokken professional afwijkt van het behandelplan zonder afstemming met de regiebehandelaar en/of andere betrokken professional(s) dan dient deze daarop aan gesproken te worden door de regiebehandelaar.

Een specialist, zijnde psychiater of klinisch psycholoog, kan in specifieke gevallen het eigen handelen afstemmen op het handelen van de regiebehandelaar, maar kan besluiten de rol van de regiebehandelaar tijdelijk over te nemen als de regiebehandelaar een voor de specialist ongewenste koers vaart.

Blijft er sprake van een meningsverschil betreffende de behandeling, dan vindt er overleg plaats met de geneesheer-directeur die een zwaarwegend advies geeft voor een oplossing. Als dit zwaarwegend advies niet tot een oplossing leidt, neemt de geneesheer-directeur een beslissing.

In onderstaand overzicht staan in hoofdlijnen de taken die behoren bij de regiebehandelaar versus de andere betrokken professional naast het verlenen van de zorg zelf.

Taken regiebehandelaar	Taken andere betrokken professional
Het vaststellen van de diagnose indien van toepassing waarbij de cliënt ook daadwerkelijk is (mede) beoordeeld door de regiebehandelaar via direct contact met de cliënt.	Verrichten van delen van het intake/diagnostische proces indien van toepassing.
Het in overleg met de cliënt vaststellen van het behandelplan, gericht op verantwoorde zorg (naar de stand van wetenschap, richtlijnconform).	
Erop toezien dat dossiervoering in alle fasen voldoet aan de gestelde eisen. Zorgen voor een adequate dossiervoering.	Zorgen voor een adequate dossiervoering.
Het zich door andere betrokken professionals zo tijdig en voldoende als noodzakelijk is voor een verantwoorde behandeling van de cliënt, laten informeren en toetsen of de activiteiten van alle andere betrokken hulpverleners bijdragen aan de behandeling van de cliënt en passen binnen het vastgestelde behandelplan.	De regiebehandelaar zo tijdig en voldoende als noodzakelijk is, informeren over door hem uitgevoerde activiteiten ten behoeve van de behandeling/begeleiding van de cliënt.
Zorgdragen voor een goede communicatie met de cliënt en diens naasten over het verloop van de behandeling in relatie tot het behandelplan.	Zorgdragen voor een goede communicatie met de cliënt en diens naasten over het verloop van het onderdeel van de behandeling/ begeleiding die hij uitvoert.
Zorgt voor voldoende inzicht in de voortgang van de behandeling van de cliënt. Hij evalueert met de cliënt en stelt indien nodig het behandelplan bij. Toetst tussentijds en aan het eind van de behandeling of en in welke mate de concreet omschreven behandeldoelen zijn bereikt. Autoriseert de beëindiging van de behandeling.	Zorgen voor een adequate dossiervoering en informeren van de regiebehandelaar zo tijdig en voldoende als noodzakelijk is, over door hem uitgevoerde activiteiten ten behoeve van de behandeling/begeleiding aan de cliënt.

4.1.2.4 Uitvoeren van taken in opdracht van de regiebehandelaar

De regiebehandelaar kan onderdelen van zijn taak delegeren aan andere professionals met behandelverantwoordelijkheid binnen het behandelteam, maar blijft wel regiebehandelaar voor het GGZ-traject als geheel. Een professional aan wie deze taak gedelegeerd wordt, kan dezelfde taak niet delegeren aan een ander. Delegeren is alleen mogelijk als de regiebehandelaar en de medebehandelaars elkaar daadwerkelijk treffen in een Multidisciplinair overleg (MDO). Dit MDO bestaat uit regelmatige bijeenkomsten waarin face-to-face en op casusniveau diagnostiek, behandeling, en begeleiding besproken wordt.

Taken van een regiebehandelaar kunnen gedelegeerd worden naar een ander betrokken professional omdat binnen De Opvoedpoli:

- De regiebehandelaar in staat is om te vertrouwen op de professionele deskundigheid van deze professional;
- De regiebehandelaar en deze professional met elkaar in gesprek blijven over de visie op kwaliteit en hoe hier mee om gegaan wordt binnen De Opvoedpoli als deze verschilt.
- De regiebehandelaar beschikbaar is voor deze professional voor consultatie, doorverwijzing en inschakeling.

4.1.2.5 Overdragen van de rol van regiebehandelaar aan een andere professional in de functie van regiebehandelaar

Het regiebehandelaarschap kan in de loop van het traject door de regiebehandelaar worden overgedragen aan een andere regiebehandelaar. Deze overdracht wordt in overleg afgestemd met de cliënt en de werkbegeleider. De regiebehandelaar is hierbij verantwoordelijk voor overdracht van het dossier aan de andere regiebehandelaar, zodat de continuïteit van de zorg geborgd is.

4.1.3 De verdeling van specifieke taken en bevoegdheden tussen de verschillende beroepsgroepen

Een aantal specifieke taken en bevoegdheden binnen het primaire proces zijn belegd bij verschillende beroepsgroepen.

- **Het stellen van de diagnose**

Binnen De Opvoedpoli wordt een onderzoek afgesloten met het formuleren van een vraagstelling, een diagnose en opstellen van een behandelplan. Het soort onderzoek bepaalt welke beroepsgroep de diagnose mag vaststellen. De professional mag alleen een diagnose stellen als hij daartoe bekwaam is. Zo wordt bijvoorbeeld een psychiatrisch onderzoek uitgevoerd door een psychiater, een somatisch onderzoek door een arts of psychiater en een psychodiagnostisch onderzoek door een psycholoog of orthopedagoog.

Binnen De Opvoedpoli is het mogelijk dat delen van het diagnostisch proces door andere professionals dan de regiebehandelaar worden verricht. Deze professionals zijn dan verantwoordelijk voor een deskundig advies en de regiebehandelaar is verantwoordelijk voor het integreren van de diverse diagnoses tot een duidelijke multidisciplinaire diagnostische omschrijving, waarbij de cliënt ook daadwerkelijk is (mede) beoordeeld door de regiebehandelaar via direct contact met de cliënt. Mocht de regiebehandelaar het advies van een andere betrokken professional niet toepassen, dan ligt de verantwoordelijkheid bij deze regiebehandelaar.

Andere dan bovenstaande professionals mogen in het kader van diagnostiek screenen en informatie verzamelen, maar niet diagnosticeren. Wel mogen ze een diagnostische overweging geven aan degene die de diagnose stelt.

- **Raadplegen van een psychiater**

In de volgende gevallen dient er altijd een (kinder- en jeugd) psychiater geraadpleegd te worden:

1. Bij psychiatrische diagnostiek
2. Bij vragen over medicatie.
3. Bij vragen over somatische klachten of ziektebeelden of wanneer een lichamelijke ziekte of klacht het zorgtraject compliceert.
4. Bij vragen over psychotische of ernstig depressieve symptomen.
5. Bij vragen over suicidaliteit, automutilatie en ernstig agressief gedrag bij kinderen en jongeren waarbij sprake is van een hoog risico op gevaar voor henzelf of anderen.

6. Bij vragen over onvoorziene of onverklaarbare verergering of wijziging van de psychische en/of somatische symptomen of bij onverklaarbaar uitblijven van verbetering.
7. Wanneer dit noodzakelijk is voor de uitvoering van de Wet BOPZ ((kinder- en jeugd)psychiater).

Raadpleging van de psychiater gaat op advies van regiebehandelaar of poli-directeur.

- **Voorbehouden en risicovolle handelingen**

Vooralsnog niet van toepassing

- **Detachering op andere werkplekken**

Hoe de verantwoordelijkheden liggen van professionals van De Opvoedpoli die gedetacheerd zijn op werkplekken buiten De Opvoedpoli is afhankelijk van de specifieke afspraken die daarover zijn gemaakt. Deze afspraken worden vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst of een detacheringsovereenkomst.

- **Opleidingssituaties**

Professionals in opleiding werken altijd onder begeleiding. Dit houdt in dat er altijd een of meerdere professionals, die bevoegd en bekwaam zijn en toegewezen door de organisatie, zijn die vanuit een specifieke rol toezicht houden op het handelen van de professional in opleiding en daarvoor ook verantwoordelijk zijn. In alle opleidingssituaties geldt dat de mate van zelfstandigheid van de professional in opleiding groter wordt naarmate hij verder in de opleiding is gevorderd.

De begeleiding van professionals in opleiding wordt via meerdere rollen vervuld door een of meerdere professionals. Onderstaand overzicht geeft deze rollen weer en licht ze toe.

Rol	Toelichting
De opleider	In samenspraak met Bestuur en directie verantwoordelijk voor een kwalitatief goede en goed georganiseerde opleiding, maar draagt, in die hoedanigheid, geen behandelverantwoordelijkheid voor individuele cliënten. Wel kan de opleider worden aangesproken op de kwaliteit van de opleiding en zo zal de tuchtrechter bijvoorbeeld een opleider aanrekenen wanneer er onvoldoende supervisie is geboden.
De praktijkopleider	Verantwoordelijk voor de praktische inhoudelijke ondersteuning van de opleiding
De organisatie	Verantwoordelijk voor de structuur waarbinnen een professional in opleiding werkt. Dat houdt in dat er een duidelijk beleid moet zijn/is waarin protocollen, procedures en instructies aanwezig zijn voor de professional in opleiding hoe te handelen.
De supervisor	Dient steeds de bekwaamheid van de professional in opleiding in te schatten, te bevorderen en te beoordelen. De supervisor is verantwoordelijk voor deze beoordeling.
De werkbegeleider	Ziet toe op de zorg zoals geboden door de professional in opleiding en draagt verantwoordelijkheid voor deze zorg voor zover deze de bevoegdheid van de professional in opleiding overstijgt. In een aantal opleidingen vallen de rollen van supervisor en werkbegeleider samen.

Bij een aantal opleidingen wordt een onderscheid gemaakt tussen een supervisor en een werkbegeleider. Als een dergelijk onderscheid wordt gemaakt, dan houdt dat in dat de supervisor meer op afstand de bekwaamheid van de professional in opleiding bevordert en beoordeelt, terwijl de werkbegeleider directe verantwoordelijkheid draagt voor de werkzaamheden zoals geboden door deze in opleiding zijnde professional.

In de bijlage van dit professioneel statuut zijn voor de volgende opleiding de specifieke opleidingssituaties toegelicht:

1. Opleiding tot GZ-psycholoog of orthopedagoog-generalist
2. Opleiding tot klinisch psycholoog
3. Opleiding tot psychotherapeut

Bijlage: Opleidingssituaties specifiek

1 De professional is in opleiding tot GZ-psycholoog of tot orthopedagoog-generalist

De juridische positie van een GZ-psycholoog in opleiding is beperkt. Er is altijd een werkbegeleider die toezicht houdt op het handelen van de GZ-psycholoog in opleiding. De GZ-psycholoog in opleiding kan niet via het tuchtrecht worden aangesproken, de werkbegeleider wel. De verantwoordelijkheden van de GZ-professional in opleiding, werkbegeleider en supervisor zijn nader omschreven in de “Taken en verantwoordelijkheden in de praktijkopleiding tot gezondheidszorgpsycholoog en gezondheidszorgpsycholoogspecialist (2008)”, vastgesteld door de Kamer Gezondheidszorgpsycholoog en het College specialismen Gezondheidszorgpsycholoog. Bij de orthopedagoog-generalist in opleiding gelden dezelfde uitgangspunten, met het verschil dat de orthopedagoog-generalist niet onder wet BIG valt en niet via het tuchtrecht kan worden aangesproken. Als een professional in opleiding tot GZ-psycholoog of orthopedagoog-generalist werkzaamheden verricht behorende bij een van deze twee functies, dan zijn de volgende afspraken van toepassing:

- Een werkbegeleider of de door de werkbegeleider daartoe aangewezen persoon met een GZ-registratie moet daadwerkelijk worden betrokken bij de behandeling van de cliënt. Dit betekent niet alleen dat de GZ-psycholoog in opleiding de werkbegeleider of de gedelegeerde persoon met GZ-registratie goed op de hoogte moet houden, maar ook dat de werkbegeleider/gedelegeerd persoon zich hierin actief moet opstellen.
- Wijzigingen in de psychologische behandeling en schriftelijke communicatie over de behandeling naar externen door de professional in opleiding, moeten door de werkbegeleider worden geaccordeerd of door een ander door de werkbegeleider daartoe aangewezen persoon met een GZ-registratie.

2 De professional is in opleiding tot klinisch psycholoog

De juridische positie van de klinisch psycholoog in opleiding is te vergelijken met die van een arts in opleiding tot specialist. De klinisch psycholoog in opleiding is in principe zelf tuchtrechtelijk verantwoordelijk (deze is immers GZ-psycholoog) als deze niet volgens de instructies heeft gehandeld. De werkbegeleider kan eveneens tuchtrechtelijk verantwoordelijk zijn voor diens rol in de opleiding waaronder de beoordeling van de bekwaamheid van de klinisch psycholoog in opleiding, vgl. AIOS/ supervisor. De klinisch psycholoog in opleiding is bevoegd alle handelingen te verrichten die behoren tot het deskundigheidsgebied van de GZ-psycholoog, mits hij of zij bekwaam is. De handelingen die behoren tot het specialistische gebied van de klinisch psycholoog kunnen alleen onder verantwoordelijkheid van een klinisch psycholoog of kinder- en jeugdpsychiater worden uitgeoefend. De mate van zelfstandigheid van een klinisch psycholoog in opleiding wordt groter naarmate deze verder in de opleiding gevorderd is. Wel moet de werkbegeleider steeds de bekwaamheid van de klinisch psycholoog in opleiding blijven inschatten en beoordelen. De werkbegeleider is verantwoordelijk voor deze beoordeling. De verantwoordelijkheden van de klinisch psycholoog in opleiding, werkbegeleider en supervisor zijn nader omschreven in de “Taken en verantwoordelijkheden in de praktijkopleiding tot gezondheidszorgpsycholoog en gezondheidszorg-psycholoogspecialist (2008)” vastgesteld door de Kamer Gezondheidszorgpsycholoog en het College specialismen Gezondheidszorgpsycholoog.

Als een professional in opleiding tot klinisch psycholoog werkzaamheden verricht behorende bij deze functie, dan zijn de volgende afspraken van toepassing:

- Een werkbegeleider wordt daadwerkelijk betrokken bij de behandeling. Dit betekent niet alleen dat de klinisch psycholoog in opleiding de werkbegeleider goed op de hoogte moet houden maar ook dat de werkbegeleider zich hierin actief moet opstellen.
- Wijzigingen in de psychologische behandeling moeten door de werkbegeleider worden geaccordeerd.
- Raadpleging van een psychiater is altijd verplicht in de gevallen zoals genoemd in 4.1.3 onder punt 2: “Raadplegen van een arts of psychiater”.

3 De professional is in opleiding tot psychotherapeut

De juridische positie van de professional in opleiding in opleiding tot psychotherapeut is afhankelijk van de vooropleiding van de professional in opleiding. De verantwoordelijkheden van de psychotherapeut,

werkbegeleider en supervisor zijn nader omschreven in de “Verantwoordelijkheden in de praktijkopleiding tot psychotherapeut (2007)” vastgesteld door de Kamer Psychotherapeut.

De professional in opleiding tot psychotherapeut is een GZ-psycholoog

Indien de professional in opleiding GZ-psycholoog is, dan is deze in principe zelf tuchtrechtelijk verantwoordelijk, als deze niet volgens de instructies heeft gehandeld. De werkbegeleider kan eveneens tuchtrechtelijk verantwoordelijk zijn voor diens rol in de opleiding waaronder de beoordeling van de bekwaamheid van de psychotherapeut in opleiding, vgl. AIOS/ supervisor. De GZ-psycholoog in opleiding tot psychotherapeut is bevoegd alle handelingen te verrichten die behoren tot het deskundigheidsgebied van de GZ-psycholoog, mits hij of zij bekwaam is. De handelingen die behoren tot het specialistische gebied van de psychotherapeut kunnen alleen onder verantwoordelijkheid van een psychotherapeut worden uitgeoefend. De mate van zelfstandigheid van een psychotherapeut in opleiding wordt groter naarmate de deze verder in de opleiding gevorderd is. Wel moet de werkbegeleider steeds de bekwaamheid van de psychotherapeut in opleiding blijven inschatten en beoordelen. De werkbegeleider is verantwoordelijk voor deze beoordeling.

Als GZ-psycholoog in opleiding tot psychotherapeut werkzaamheden verricht behorende bij deze functie dan zijn de volgende afspraken van toepassing:

- Een werkbegeleider wordt daadwerkelijk betrokken bij de behandeling. Dit betekent niet alleen dat de psychotherapeut in opleiding de werkbegeleider goed op de hoogte moet houden maar ook dat de werkbegeleider zich hierin actief moet opstellen.
- Wijzigingen in de psychologische behandeling moeten door de werkbegeleider worden geaccordeerd.

De professional in opleiding tot psychotherapeut is een psycholoog

De juridische positie van een psychotherapeut in opleiding is beperkt. Dit houdt in dat er altijd een werkbegeleider is die toezicht houdt op het handelen van psychotherapeut. De psychotherapeut in opleiding kan niet via dit tuchtrecht worden aangesproken, de werkbegeleider wel.

Als de psycholoog in opleiding tot psychotherapeut werkzaamheden verricht behorende bij deze functie, dan zijn de volgende afspraken van toepassing:

- Een werkbegeleider moet daadwerkelijk worden betrokken bij de behandeling. Dit betekent niet alleen dat de psychotherapeut in opleiding de werkbegeleider goed op de hoogte moet houden maar ook dat de werkbegeleider persoon zich hierin actief moet opstellen.
- Wijzigingen in de psychologische behandeling en schriftelijke communicatie over de behandeling naar externen moeten door de werkbegeleider worden geaccordeerd.